

Inkludering för ökad måluppfyllelse ur elevperspektiv

Elisabeth Persson

Universitetslektor/PostDoc-stipendiär vid Institutionen för pedagogik, Högskolan i Borås

Bengt Persson

Professor vid Institutionen för pedagogik, Högskolan i Borås

Svenska elever visar sig prestera allt sämre kunskapsresultat, det visar internationella kunskapsmätningar. Här presenteras en studie av ett förändringsarbete i Essunga kommun i Sverige där man bestämt sig för att vända den negativa utvecklingen. Genom ett vetenskapligt baserat utvecklingsarbete har man, från att ha varit nästan sämst bland Sveriges 290 kommuner, lyckats bli bland de absolut bästa när det gäller elevernas skolprestationer – och särskilt intressant är att denna utveckling ägde rum inom den befintliga budgeten.

Det torde inte vara någon överdrift att påstå att den mediala bilden av dagens svenska skola är dystert. Resultat från den nationella statistiken visar att andelen elever som inte klarar av grundskolan med godkända betyg har ökat och att andelen elever som är behöriga för gymnasieskolan är den lägsta på över tio år. Nästan var femte elev klarar inte ämnesprovet i matematik i årskurs 9, en fördubbling på sju år. Som om inte detta vore nog halkar svenska elever ner i den internationella kunskapsrankingen, senast i 2009 års PISA-undersökning. Men det är inte bara kunskapsresultaten som försämrats enligt PISA. Sverige är ett av få länder där både de genomsnittliga resultaten och likvärdigheten samtidigt har försäm-

rats. Under det senaste decenniet har skillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever ökat samtidigt som skillnaderna mellan skolor har ökat. Dessutom har betydelsen av den socioekonomiska bakgrunden förstärkts både på individ- och skolnivå (Skolverket 2010:32). Det får anses som oroande att svenska elever presterar sämre än tidigare och sämre i jämförelse med elever i andra länder. Men kanske är det den sjunkande likvärdigheten som är allra mest bekymmersam. Att en hög grad av likvärdighet¹ är förenlig med goda skolresultat visar länder som Finland, Kanada och Sydkorea.

I den här artikeln kommer vi att utsätta den mörka bilden av svensk skola för kritisk analys och rikta uppmärksamheten mot de potentiella möjligheter som den svenska skolan har och som visar att det är i högsta grad möjligt att lyckas. Med stöd i forskning om skolor som visat goda resultat skall vi särskilt studera en svensk kommun som förmått vända en negativ utveckling till framgång.

¹ De indikatorer på likvärdighet som använts är total variation, mellanskolvariation, övergripande effekt av individens socioekonomiska bakgrund, effekten av skolans socioekonomiska sammansättning samt spridning i socioekonomisk sammansättning mellan skolor.